

Motion till riksdagen 2011/12:Sf325

av **Christina Høj Larsen m.fl. (V)**

Flyktingmottagande

1 Innehållsförteckning

2	Förslag till riksdagsbeslut.....	2
3	Inledning.....	4
4	Asyltiden	5
4.1	Bortre gräns i asylprocessen	5
4.2	Rätten att arbeta under asyltiden.....	5
4.3	Introduktion och svenskundervisning från första dagen	6
4.4	Höjd dagersättning för asylsökande.....	7
4.5	Rätten till eget boende	7
4.6	Asylsökande barns skolgång.....	9
4.7	Rätten till vård på lika villkor	9
5	Kommunernas skyldigheter i flyktingmottagandet.....	11
5.1	Dagens utformning av flyktingmottagandet	11
5.2	Behov av ett reformerat system	12
5.3	Bindande lagstiftning om flyktingmottagande.....	12
5.4	Anhöriginvandrares rätt till introduktion	13
5.5	Rehabilitering som en del av introduktionen	14
5.6	Förbättrad sfi	14
5.7	Mottagandet av ensamkommande barn	15
5.8	Konjunkturoberoende insatser riktade till nyanlända	16
5.9	Nationell valideringssatsning.....	16
5.10	Utvecklat arbete med rekryteringsmässor.....	17
5.11	Obligatoriska kravprofiler vid rekrytering	18
5.12	Likabehandlings/mångfaldsplaner mot diskriminering.....	18
5.13	Flerspråkighet och tvärkulturell kompetens merit vid anställning	19
5.14	Stöd till riksorganisationer.....	19

Fel! Okänt namn på

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Migrationsverket i regleringsbrevet bör ges i uppdrag att informera om möjligheterna till undantag från krav på arbetstillstånd i samband med att ansökan om att uppehållstillstånd lämna in.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen i målbeskrivningen angående mottagandet av flyktingar bör ange att introduktionsinsatser ska påbörjas dag ett, innehålla en betydande del svenskundervisning och inte avbrytas förrän ärendet är avgjort i alla instanser.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tydliggöra kommunernas ansvar för att skapa fritidsverksamhet för asylsökande som bor på förläggningar och i eget boende.
4. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag på en ändring av förordningen (1994:361) om mottagande av asylsökande m.fl. i enlighet med vad som anförs i motionen.
5. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om återställande av bostadsersättningen vid eget boende i enlighet med vad som anförs i motionen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag till hur regler för bostadsbidrag för asylsökande bör utformas.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att komma till rätta med trångboddhet.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att införa skolplikt även vad gäller asylsökande barn.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen omgående bör skicka utredningen om rätt till vård på remiss.
10. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om full sjukvård och tandvård för asylsökande och papperslösa.
11. Riksdagen begär att regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram information om landstingens skyldigheter att tillhandahålla hälsoundersökningar för asylsökande m.fl. i enlighet med vad som anförs i motionen.
12. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till lagstiftning om att alla kommuner ska vara skyldiga att ordna vidarebosättning för nyanlända flyktingar i enlighet med vad som anförs i motionen.¹

Fel! Okänt namn på

13. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till ändring av 3 § fjärde stycket förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m. i enlighet med vad som anförs om anhöriginvandring i motionen.¹
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att sprida den kunskap som finns i fråga om tortyr- och traumaskador till primärvård, socialtjänst, barnavård och psykiatri.²
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att rehabilitering ska vara en självklar del av rätten till vård.²
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kvalitetshöjning av sfi.³
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en särskild lagstiftning som gör alla kommuner skyldiga att ha beredskap för att ta emot ensamkommande barn.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ett barn som blir myndigt innan ansökan om uppehållstillstånd slutgiltigt prövats inte bör flyttas från kommunalt ungdomsboende till ett anläggningsboende för vuxna eller till eget boende.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om handläggningen av ärenden som rör ensamkommande barn.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utforma särskilda konjunkturoberoende insatser riktade till nyanlända.¹
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett nationellt valideringsuppdrag till Arbetsförmedlingen.³
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett uppdrag till Arbetsförmedlingen att systematisera anordnandet av rekryteringsmässor över hela landet.¹
23. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag om hur en lagändring om obligatoriska kravprofiler i enlighet med vad som anförs i motionen bör utformas.¹
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla arbetsgivare med fler än tio anställda ska omfattas av skyldigheten att upprätta mångfalds- och likabehandlingsplaner gällande samtliga diskrimineringsgrunder.¹
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att styrkt tvärkulturell kompetens, liksom flerspråkighet, ska räknas som merit vid alla offentliga anställningar.¹

¹ Yrkandena 12, 13, 20 och 22–25 hänvisade till AU.

² Yrkandena 14 och 15 hänvisade till SoU.

Fel! Okänt namn på

³ Yrkandena 16 och 21 hänvisade till UbU.

3 Inledning

Svensk flyktingpolitik har sedan 1990-talet hårdnat väsentligt och rättssäkerheten för asylsökande har försämrats i samma takt. Vänsterpartiet utvecklar sin syn på hur svensk flyktingpolitik i grunden måste omprövas i en särskild motion om flykting- och migrationspolitiken. I det följande vill vi i stället rikta fokus på den del som rör det svenska mottagandet av flyktingar och på ansvarsfördelningen mellan olika aktörer.

Det är oundvikligt att sätta in frågan om flyktingmottagande i ett sammanhang som rör rasism och främlingsfientlighet. När främlingsfientliga strömningar breder ut sig i samhället är det ofta flyktingar och invandrare som får klä skott för människors oro och bära ansvaret för försämringar i välfärden, bostadsbrist och arbetslöshet. Risken är då stor att etablerade politiska partier börjar befästa utgångspunkten att det skulle vara flyktingarna som är problemet. Det ständiga misstänkliggörandet av flyktingar och invandrare tjänar ett politiskt syfte. Exempelvis ger de nyligen införda reglerna om försörjningsansvar vid anhöriginvandring och tvångsflyttning av nyanlända flyktingar intryck av att människor som har invandrat egentligen inte är intresserade av att skaffa sig ordentliga jobb och bostäder utan att vi mer eller mindre tvingar dem.

När inskränkningar i flyktingmottagandet har genomförts, har det inte sällan funnits en underliggande argumentation om att det kan hjälpa till att stoppa främlingsfientliga strömningar. Vänsterpartiet menar att detta är en mycket farlig strategi. Politikens ansvar är att aldrig sätta utsatta grupper mot varandra. Kostnaderna för att människor, invandrade som svenskfödda, är arbetslösa och av andra skäl är i behov av socialförsäkringssystemen botas inte genom att flyktingmottagandet begränsas, utan genom att en annan ekonomisk politik förs. Det handlar inte om antingen flyktingmottagande eller satsningar på skola, äldreomsorg och sjukvård. Vi har råd och är skyldiga att utveckla välfärden för alla som bor i Sverige och vi är skyldiga att fullfölja våra internationella åtaganden om flyktingars rättigheter.

Ett värdigt och positivt mottagande är avgörande för att möjliggöra tillhörighet i ett nytt land och för att alla mäns, kvinnors och barns ovillkorliga rättighet att, i enlighet med internationella konventioner, söka och finna en fristad i Sverige ska garanteras.

Vänsterpartiets utgångspunkt är att all kraft ska inriktas på att ge asylsökande och nyanlända flyktingar ett bra bemötande och en god introduktion av hög kvalitet. Dessa insatser ska bygga på rätten och möjligheten till samma villkor som den som tidigare är bosatt i Sverige och fokusera på den enskildes initiativkraft och förmåga.

Fel! Okänt namn

4 Asyltiden

I och med den nya instans- och processordning som infördes den 1 april 2006, då Utlänningsnämnden lades ner och överprövningen i asylärendena flyttades över till de allmänna förvaltningsdomstolarna, togs ett viktigt steg mot en ökad rättssäkerhet i asylprocessen. Många allvarliga problem kvarstår emellertid både i asylprövningssystemet och i den process som tar vid när denna avslutats. Den nedbrytande väntan som fortfarande i dag råder under asyltiden innebär att många asylsökande lever fastlåsta i avskurenhet och passivitet, vilket i sig försämrar möjligheterna inför det fortsatta livet i Sverige.

4.1 Bortre gräns i asylprocessen

Handläggningstiderna för ärenden om uppehållstillstånd har varit ett stort problem under de senaste 30 åren. Att människor låses fast i den ovissa väntan som asylprocessen innebär är förödande för förutsättningarna för det fortsatta livet i Sverige efter det att uppehållstillstånd beviljats. Det har gjorts återkommande lagändringar och vidtagits åtgärder för att försöka komma till rätta med problemen, men utan att några förbättringar hittills har åstadkommit. De längsta godtagbara handläggningstider som regleringsbrevet föreskriver har dessvärre ingen som helst påverkan på verkligheten. Därför föreslår Vänsterpartiet att en bortre gräns på 18 månader ska införas i asylprocessen. Mer om detta krav i vår motion om flykting- och migrationspolitiken (2010/11:Sf241).

4.2 Rätten att arbeta under asyltiden

Enligt en bestämmelse i utlänningsförordningen (4 kap. 3 a § Utf) har Migrationsverket möjlighet att bevilja asylsökande undantag från kravet på arbetstillstånd. Denna bestämmelse har tillkommit för att bereda i första hand asylsökande möjlighet till meningsfull sysselsättning under väntetiden i Sverige. Denna rättighet har efter krav från Vänsterpartiet utvidgats för personer som har fått ett avvisningsbeslut som inte kunnat verkställas på grund av omständigheter i deras hemländer. Vänsterpartiet menar att Migrationsverket i betydligt högre utsträckning än i dag bör använda sig av denna möjlighet att bevilja asylsökande undantag från kravet på arbetstillstånd. Enligt vår mening bör Migrationsverket vara skyldigt att informera den asylsökande om denna möjlighet redan när ansökan om uppehållstillstånd inlämnas.

I och med de nya reglerna för utomeuropeisk arbetskraftsinvandring, som trädde i kraft i december 2008, har möjligheten att arbeta under asyltiden begränsats. Asylsökande som saknar identitetshandlingar eller som inte medverkar till att klargöra sin identitet, ska inte längre undantas från kravet på arbetstillstånd. Orsaken sägs vara att den ordning som gäller i dag innebär en stor arbetsbörda för Migrationsverket som man härigenom avser underlätta.

Vänsterpartiet är kritiskt till detta och menar tvärtom att möjligheterna att arbeta under asyltiden måste stärkas jämfört med i dag. Rätten att arbeta ska vara regel snarare än undantag. Detta är viktigt inte minst för att stärka flyktingars möjligheter på arbetsmarknaden och deras fortsatta liv i Sverige. Även asylsökande ska omfattas av kollektivavtal och övriga trygghetssystem på den reguljära arbetsmarknaden. Därför bör Migrationsverket i sitt regleringsbrev ges i uppdrag att informera om möjligheterna till undantag från krav på arbetstillstånd i samband med att ansökan om uppehållstillstånd inlämnas. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

4.3 Introduktion och svenskundervisning från första dagen

Enligt de mål som satts upp för mottagandet under asyltiden ska svenskundervisning erbjudas och arbete och praktik särskilt uppmuntras. Målsättningen är att Migrationsverket ska erbjuda alla vuxna sökande mellan 18 och 64 år, som inte har ett lagakraftvunnet beslut, att delta i s.k. organiserad sysselsättning. För sökande som inte har fått beslut eller som väntar på svar på ett överklagat beslut erbjuder Migrationsverket svenskundervisning som följer kursplanen för svenska för invandrare (sfi). Målet är att alla sökanden ska erbjudas 15 timmars undervisning i veckan fördelat på tre undervisningstimmar per dag, fem dagar i veckan.

I dag finns dock omfattande problem med den organiserade sysselsättningen som Migrationsverket svarar för. Denna bedrivs ofta med en alltför låg ambitionsnivå. Endast en minoritet av de asylsökande deltar i verksamheten. Flera tidigare utredningar har pekat på de brister som finns jämfört med de syften som angetts för verksamheten. Ett av dessa syften är att förbereda den asylsökande för ett liv i Sverige, dvs. att förbereda integrationen när uppehållstillståndet väl har beviljats. Det finns mycket som tyder på att återvändandeperspektivet tagit över under hela mottagandet och att en allt mindre andel av de asylsökande får tillgång till språkundervisning under asyltiden. Kravet att svenskundervisning ska ingå i utbudet av organiserad verksamhet har lyfts ur Migrationsverkets regleringsbrev för 2010 och 2011. Det har inneburit att Migrationsverket i Solna fr.o.m. maj 2011 inte längre erbjuder någon svenskundervisning för asylsökande. Detta är en fullständig katastrof för möjligheterna till en framgångsrik integration på arbetsmarknaden och i samhället i stort.

Det är viktigt att den organiserade sysselsättningen håller hög kvalitet med undervisning i svenska som en grundläggande beståndsdel, inte minst med tanke på att Migrationsverket har rätt att sätta ned dagersättningen för asylsökande som inte deltar i verksamheten. Kunskap är aldrig tung att bära och det finns därför bara vinster i att bemöta den asylsökande som om han eller hon kommer att stanna för att därför vinna tid i den senare integrationsprocessen.

Vi menar att svenskundervisning och andra introduktionsinsatser ska starta omedelbart när asylsökande kommer till Sverige och den ska inte avbrytas förrän ett asylärende är prövat i alla instanser. Samtidigt ska betyg och reell

Fel! Okänt namn på

kompetens valideras och nödvändig kompletterande utbildning ges utan dröjsmål för att möjliggöra för arbete. Regeringen bör i målbeskrivningen angående mottagandet av flyktingar ange att introduktionsinsatser ska påbörjas dag ett, innehålla en betydande del svenskundervisning och inte avbrytas förrän ärendet är avgjort i alla instanser. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Kommunerna har ansvar för att skapa en meningsfull tillvaro för alla invånare. Detta gäller även de asylsökande som finns i eget boende. Centralt för en lyckad integration är att asylsökande ska ha kännedom om och känna samhörighet med det svenska samhället. I dag finns mycket små resurser utanför mottagningsenheterna som stimulerar en sådan process och som möjliggör för asylsökande att komma i kontakt med andra människor och med det omgivande samhället. Det är därför mycket viktigt att stärka kommunernas ansvar för att skapa fritidsverksamhet både för de barn, unga och vuxna asylsökande som bor på förläggningar och i eget boende. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

4.4 Höjd dag ersättning för asylsökande

Dag ersättningen till asylsökande regleras i förordningen (1994:361) om mottagande av asylsökande m.fl. I enlighet med dessa bestämmelser utbetalas för ensamstående 71 kronor per person, inklusive egen mathushållning och för sammanboende vuxna 61 kronor per person. Ersättningen för barn varierar mellan 37 och 50 kronor beroende på barnets ålder. För denna summa ska den asylsökande kunna betala för uppehälle, mediciner, läkarbesök, kläder osv. Ersättningsnivån har inte ändrats sedan 1994.

Vänsterpartiet menar att denna ordning är ovärdig. Dag ersättningen till asylsökande ligger redan långt under möjligheten till skälig levnadsstandard och ersättningen riskerar att urholkas ytterligare. Vänsterpartiet föreslår därför att dag ersättningen till asylsökande ska höjas med 30 kronor per dag och att dag ersättningen ska värdesäkras i förhållande till prisutvecklingen genom att den knyts till konsumentprisindex (KPI). I vår budgetmotion för utgiftsområde 8 anvisar vi 400 miljoner kronor för denna reform. Mot denna bakgrund bör regeringen återkomma med förslag på en sådan ändring i förordningen (1994:361) om mottagande av asylsökande m.fl. Detta bör riksdagen begära.

4.5 Rätten till eget boende

Asylsökandes rätt till s.k. eget boende (Ebo) infördes 1994 för att stimulera boende utanför Migrationsverkets anläggningsboende. Dessförinnan ordnade endast mellan 5 och 10 procent av de asylsökande sin bostad på egen hand. Samtidigt som antalet asylsökanden som bor i eget boende successivt har ökat har Migrationsverket genomfört omfattande nedskärningar vad gäller antalet

mottagningsplatser på förläggning. I dagsläget bor ca 46 procent av de asylsökande i eget boende.

Frågan om Ebo är mycket omtvistad i den svenska debatten. År 2005 drog den dåvarande socialdemokratiska regeringen in det redan tidigare mycket låga bostadsbidraget till asylsökande som väljer att bo i eget boende, för att hänvisa asylsökande till anläggningsboende. Bakgrunden var att bl.a. kommunpolitiker i de tre storstadsregionerna ställt detta krav som ett led i begränsandet av flyktinginflyttningen i dessa kommuner. Syftet var att pressa de asylsökande att välja bort möjligheten till eget boende. Rättigheten för asylsökande att välja att bo i eget boende sägs nämligen ofta vara en av huvudorsakerna till att flyktingmottagandet i Sverige är så ojämnt fördelat, eftersom den innebär att asylsökande som kommer ensamma ofta väljer att bo nära människor de känner till under asyltiden och att de därefter tenderar att stanna kvar i kommunen efter att eventuellt uppehållstillstånd beviljas. Risken för trångboddhet och dåliga boendevillkor brukar ofta lyftas fram.

Slopandet av bostadsersättningen har emellertid inte minskat antalet asylsökande som väljer denna boendeform. Däremot har det inneburit att dessa ofta redan mycket fattiga människor blivit ännu fattigare och ännu mer beroende av att anhöriga eller andra landsmän tar emot dem som inneboende utan att ta ut hyra. Dessutom är villkoren på Migrationsverkets anläggningar ofta allvarligt undermåliga och knappast bättre ur trångboddhetssynpunkt. De asylsökande som i dag väntar på besked får inte någon bättre social situation på en flyktingförläggning. Under punkten Kommunernas skyldigheter i flyktingmottagandet klargörs att kommunerna måste få tillräcklig ersättning från staten för flyktingmottagandet.

Att avveckla asylsökandes rätt att bo i eget boende kommer inte att lösa de problem som finns i storstadsregionerna med exempelvis segregation och trångboddhet. Ungefär hälften av dem som söker asyl ordnar sin bostad själva och många har av naturliga skäl sökt sig till bostadsorter där det finns en rimlig chans att få arbete och där släktingar eller bekanta kunnat ordna bostad. Bostadsbristen i storstäderna, som skapat trångboddhet inte bara för asylsökande, har förvärrats av den kraftiga minskningen av bostadsbyggandet och av den nedskärnings- och privatiseringspolitik som förts under lång tid.

En begränsning av rätten att välja boendeplats ligger helt i linje med det hårda klimatet i svensk flyktingpolitik. Vänsterpartiet menar att det är helt andra insatser som måste tillskapas än att kringskära asylsökandes rättigheter att välja var de ska bosätta sig under asyltiden. Sociala problem minskar inte för att man lyfter ut en grupp från ett bostadsområde. Vänsterpartiet värnar de asylsökandes rätt att själv välja bostadsort. Vi vill också stärka de redan små ekonomiska förutsättningarna för asylsökande att själva svara för sina boendekostnader vid val att bo i eget boende. Detta vill vi göra så att möjligheten att faktiskt svara för sina egna hyreskostnader ska finnas. I vår budgetmotion för utgiftsområde 8 anvisar vi 100 miljoner kronor för att införa en bostadsersättning för asylsökande i eget boende med en ersättningsnivå på 500 kronor i månaden för ensamstående och 1 000 kronor för familjer. Regeringen bör därför återkomma med förslag om återställande av bostadsersättningen vid eget boende enligt vad som ovan angivits. Detta bör riksdagen begära.

Fel! Okänt namn på

För att stärka asylsökandes ekonomiska förutsättningar att själva svara för sina boendekostnader bör ett vanligt bostadsbidrag införas som även ska kunna erhållas vid boende i andra hand eller som inneboende. För att detta ska fungera behöver möjligheterna för asylsökande att få förstahandskontrakt förbättras. Regeringen bör därför se över hur generella bostadsbidrag för asylsökande kan utformas. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Vänsterpartiet vill i sammanhanget också understryka att alla barn som bor i en kommun har rätt till en boendesituation som ger tillräckligt utrymme och möjlighet till integritet. Enligt barnkonventionen ska de rättigheter som anges i konventionen tillfalla alla barn oavsett barnets ställning i landet. Därför bör regeringen tydliggöra socialtjänstens ansvar för att även barn till asylsökande ska få ett tillräckligt skydd så att exempelvis extrem trångboddhet kan undvikas. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

4.6 Asylsökande barns skolgång

Vänsterpartiet har tidigare drivit och fått igenom att barn till asylsökande ska ha rätt till skola och förskola på i huvudsak samma villkor som bosatta svenska barn, men mycket återstår att göra. Det är därför nödvändigt att överväga att skolan tar ett mer uppsökande ansvar för barn till asylsökande. För att garantera dessa barns grundläggande rättigheter bör regeringen överväga möjligheten att införa skolplikt även vad gäller asylsökande barn. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

4.7 Rätten till vård på lika villkor

Den medicinska etikens mest grundläggande princip är alla människors rätt till vård efter behov. Ekonomisk, social eller juridisk ställning, politisk eller religiös tillhörighet, etnisk bakgrund, kön och liknande faktorer får inte påverka den medicinska professionens handlande.

De människor som av olika skäl kommer till Sverige för att få skydd har ofta ett stort behov av sjukvård. Det bottnar många gånger i de traumatiska händelserna som många bär med sig från sitt hemland och det trauma det innebär att bryta upp och fly till ett annat land. Det är framför allt psykiatrisk vård som efterfrågas.

Sverige har kritiserats av FN:s särskilda rapportör för rätten till hälsa, Paul Hunt, för att brista avseende de internationella konventionerna om mänskliga rättigheter. Huvudpunkten i hans kritik gäller det faktum att asylsökande och papperslösa inte har samma tillgång till vård som andra i Sverige. Det innebär att en grupp som ofta har särskilt stora behov av exempelvis primärvård och psykiatri inte får dessa tillgodosedda. Senast vid ”Right to Health Summit” i Stockholm den 26 november 2010 upprepade Paul Hunt sin kritik och yttrade via videolänk bl.a. följande:

Fel! Okänt namn på

När papperlösa krävs på vårdavgifter, som inte krävs av andra som bor i Sverige, utgör det ett diskriminerande hinder mot deras åtnjutande av bästa möjliga hälsa. De kan inte betala avgifterna och får därför inte den medicinska vård de behöver. Tuberkulosen behandlas inte, cellgiftbehandlingen uteblir. Den prenatala vården försummas, modern och barnet hamnar i fara. - - - I Sverige kommer respekt för papperslösas rätt till hälsa att bidra till att göra slut på en tyst, dold, allvarlig orätt, en orätt som orsakar smärta och hotar liv.

I maj 2011 lade regeringens särskilda utredare fram förslaget Vård efter behov och på lika villkor – en mänsklig rättighet (SOU 2011:48). Utredningen föreslår att asylsökande och papperslösa personer oavsett ålder ska erbjudas subventionerad hälso- och sjukvård av det landsting inom vars område de bor eller vistas. Vården ska erbjudas i samma omfattning och på samma villkor som den som erbjuds bosatta personer. Utredningen har vid tiden för denna motions skrivande ännu ej skickats på remiss. Regeringen bör omgående sända utredningen på remiss. Detta bör riksdagen tillkännage som sin mening för regeringen.

Flera landsting vittnar i dag om det ökade behovet av stöd till asylsökande och att det saknas både resurser och kompetens. I andra landsting har man iakttagit att de avsatta medlen för sjukvård till asylsökande inte används eller att det är oklart hur de använts. På grund av att landstingen inte i tillräcklig utsträckning kompenseras för kostnaderna för hälso- och sjukvård för asylsökande finns i dag ett växande underskott. Härmed finns det en uppenbar risk att asylsökande inte ges den tillgång till vård de med nu gällande regelverk har rätt till.

Sjukvård för asylsökande vuxna ges i dag endast för s.k. akuta sjukdomar. Även om asylsökande barn ska ha rätt till övrig vård, finns det tydliga signaler på att barns akuta tillstånd ifrågasätts. Ett motiv för detta sägs vara att det vore oetiskt att påbörja en längre behandling som måste avbrytas för att den asylsökande inte får uppehållstillstånd. Det är enligt Vänsterpartiet otvivelaktigt mer oetiskt att tvinga människor att vänta med att få vård till dess att tillståndet blivit akut, vilket orsakar såväl onödigt lidande som ökade landstingskostnader. Vänsterpartiet menar att asylsökande och papperslösa ska ha rätt till full sjukvård och tandvård på samma villkor som alla andra i Sverige. Det innebär att de ska ha rätt till behandling även för icke akuta sjukdomstillstånd för att värna alla människors grundläggande rätt till vård och för att respektera den medicinska etikens grundläggande principer. I vår motion för utgiftsområde 25 anvisar vi 500 miljoner kronor för att finansiera hälso- och sjukvårdens ökade kostnader för denna reform samt medel för att ge asylsökande och papperslösa samma rätt till tandvård som andra som är bosatta i Sverige. Därför bör regeringen skyndsamt återkomma med förslag på rätt till full sjukvård för asylsökande och papperslösa. Detta bör riksdagen begära.

Uppgifter från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) visar att landstingen hittills misskött sitt åtagande för hälsoundersökningar av asylsökande. Under 2009 genomgick endast ca 38 procent av samtliga nyanlända asylsökande en hälsoundersökning. Detta är mycket otillfredsställande, både när det gäller individens rätt till bästa uppnåeliga hälsa och även ur ett folkhälsoperspektiv vad gäller skyddet mot spridning av smittsamma sjukdomar. Lands-

Fel! Okänt namn på

tingen har redovisat brister också när det gäller informationen till asylsökande. Det är mycket angeläget att asylsökandes rätt till hälsoundersökningar tillgodoses och att landstingen skapar väl fungerande rutiner för att nå så många nyanlända asylsökande som möjligt. Det finns vidare ett stort behov av att diskutera hur dessa undersökningar bör följas upp, hur resultaten bör sammanställas osv. Därför bör regeringen ge Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram en informationssatsning om landstingens skyldigheter att tillhandahålla hälsoundersökningar för asylsökande. Detta bör riksdagen begära.

5 Kommunernas skyldigheter i flyktingmottagandet

Vänsterpartiet vill genomföra omfattande förändringar när det gäller flyktingmottagandet. Vi vill betona att lösningen vare sig finns i att begränsa asylsökandes rätt till eget boende eller nyanländas rätt att välja bostadsort som andra. Det handlar snarare om att ställa tydliga krav på att samtliga aktörer som deltar i mottagandets olika delar ska fullfölja sina åtaganden och framför allt om att iordningställa tillräckligt goda förutsättningar för alla parter – staten, kommunerna och individerna – att kunna ta sitt respektive ansvar.

Enligt Vänsterpartiets mening bör staten ha det övergripande ansvaret att ta emot flyktingar och invandrade till Sverige. Flyktingmottagandet ska därför ha en tydlig nationell styrning och tillräcklig statlig finansiering. Däremot menar vi att kommunerna ska stå för själva genomförandet av introduktionen mot tillräcklig ersättning från staten. Det är i landets kommuner nyanlända ska bo och verka och bygga sig en framtid. Därför ska kommunerna, enligt vårt förslag, ha en tydlig roll i utförandet av introduktionen och mottagandet. Vilka krav detta ställer på kommunerna i praktiken ska tydliggöras och bindas i en särskild förordning, där bl.a. ska framgå att kommunen är skyldig att behandla alla lika oavsett ekonomisk ställning. Ansvarsfördelning och skyldigheter för alla inblandade aktörer och individen ska vara tydliga och uttryckliga. Individen ska ha möjlighet att göra tydliga, fria och rationella val.

Vi är övertygade om att flyktingmottagandet skulle fungera betydligt mer effektivt och vara betydligt mer jämnt fördelat över landet om de förslag vi presenterar nedan genomförs.

5.1 Dagens utformning av flyktingmottagandet

När en person som sökt asyl beviljas uppehållstillstånd har han eller hon rätt att bosätta sig i Sverige. Den kommun där personen vistas blir då ansvarig för bostadsförsörjning, svenskundervisning för invandrare och insatser för barn och ungdomar. Från den 1 december 2010 ska Arbetsförmedlingen samordna etableringsinsatserna för den som fått uppehållstillstånd på grund av skyddsbehov och vid behov anvisa lämplig bosättningskommun. Arbetsförmedling-

en ska hålla etableringssamtal med den nyanlände och gå igenom vilka förutsättningar och möjligheter som finns till boende och arbete på olika håll i landet. Den ska också besluta om etableringsersättning, tillhandahålla etableringslotsar och ha ett samordnande ansvar för etableringsinsatserna.

5.2 Behov av ett reformerat system

Behovet av genomgripande förändringar av flyktingmottagandet är stort. Vissa kommuner har under senare år tagit emot betydligt fler nyanlända än andra. Det kommunala flyktingmottagandet är följaktligen ojämnt fördelat. Fortfarande finns det rika och välmående kommuner som inte tar emot några eller väldigt få flyktingar. Samtidigt är situationen på vissa håll mycket pressad både när det gäller boendevillkor och möjligheter att komma in på arbetsmarknaden. Detta sätter upp svåra hinder för människors fortsatta möjligheter i Sverige.

Särskilt i storstadskommunerna är bostadssituationen svår och många rapporter om trångboddhet finns från områden där många nyanlända bor. Ett antal kommunala bostadsbolag i Södertälje, Göteborg och Landskrona har i ljuset av detta infört begränsningsregler för hur många människor som får bo i en och samma lägenhet. Syftet har varit att komma åt problemen med trångboddhet genom att fastställa att det inte får bo fler än ett bestämt antal personer i lägenheterna för att personen inte ska riskera att förlora sitt hyreskontrakt.

Det råder alltså ingen tvekan om att situationen på flera håll är mycket svår och närmast ohållbar. Oförutsägbarheten i var personer som får uppehållstillstånd kommer att bosätta sig gör det svårt för de kommuner som har ett stort mottagande att planera långsiktigt och kunna svara upp mot det ansvar man har för samtliga de individer som finns bosatta i kommunen. Det gäller både i flyktingmottagandet och för tillgången till välfärdstjänster i övrigt.

Efter reformen där Arbetsförmedlingen fått samordningsansvaret för etableringsinsatserna i stället för kommunerna, har ingen instans längre ansvaret för samhällsintroduktionen för barn. Detta är mycket olyckligt och borde rättas till. Vänsterpartiet är skarpt kritiskt till att privatisera delar av introduktionen av nyanlända och avvisar därmed regeringens modell om att lotsar ska skaffa fram jobb mot en prestationsbaserad ersättning. Människors möjligheter att få en bra start och kunna etablera sig på arbetsmarknaden och i samhället i stort ska inte vara beroende av privata vinstintressen.

5.3 Bindande lagstiftning om flyktingmottagande

Vänsterpartiet vill att en lagstiftning ska genomföras som gör samtliga kommuner i Sverige skyldiga att tillhandahålla flyktingmottagande. Det innebär att alla kommuner ska förbereda för mottagande av nyanlända flyktingar och anhöriga vad gäller bosättning, sfi, skola och förskola osv. En sådan plikttag

Fel! Okänt namn på

föreslogs av regeringens utredning om nyanländas arbetsmarknadsetablering (SOU 2008:58).

Det exakta antalet personer som varje kommun sedan ska ordna bosättning för ska vägas mot kommunens storlek befolkningsmässigt och preciseras i separata årliga överenskommelser. Migrationsverket och länsstyrelserna ska enligt vårt förslag teckna överenskommelser om vidarebosättning för flyktingar inom respektive län, och länsstyrelsen ansvarar sedan för att bestämma det exakta antalet platser i respektive kommun och för att överenskommelser med kommunerna därefter kommer till stånd. På detta sätt tas regionala förutsättningar till vara och samverkan mellan närliggande kommuner i frågor för utbildningscentrum och annan infrastruktur möjliggörs.

För individens del innebär en bindande lagstiftning om kommunmottagande att ett erbjudande om boende i en kommun och påbörjande av Arbetsförmedlingens etableringsinsatser följer direkt på att uppehållstillstånd beviljas. Däremot ska inga inskränkningar göras vad gäller rätten att själv välja bostadsort. För att kommuner ska ha en rimlig möjlighet att planera och skapa goda förutsättningar för mottagande ska en viss grundersättning utbetalas oavsett om individen fullföljer erbjudandet om boende eller inte. I detta sammanhang bör regeringen överväga vilka sanktioner som bör riktas mot kommuner som bryter mot lagstiftningen. Regeringen bör återkomma med förslag till lagstiftning om att alla kommuner ska vara skyldiga att ordna vidarebosättning för nyanlända flyktingar i enlighet med det ovan anförda. Detta bör riksdagen begära.

Vidare föreslår vi en förstärkning av anslaget för en höjning av schablonersättningen i syfte att höja kvaliteten och ambitionsnivån på flyktingmottagandet. Vi föreslår därmed i vår motion för utgiftsområde 13, 2011/12:A362, en ökning av anslaget med 500 miljoner kronor.

5.4 Anhöriginvandrares rätt till introduktion

För att personer som fått uppehållstillstånd genom anknytning också ska ha tillgång till introduktion och för att kommunerna ska ges ersättning även när denna grupp bosätter sig i kommunen, bör ändring göras. I dag får kommunerna endast ersättning för anhöriga till flyktingar som kommer till Sverige inom två år efter det att anknytningspersonen fått uppehållstillstånd. Detta sätter upp svåra hinder för personer som anhöriginvandrat, av vilka många är kvinnor, när det gäller språkkunskaper och förutsättningarna för vidare etablering i Sverige. Dessutom skapar detta en obalans i kommunernas förutsättningar att planera för introduktionen.

Därför bör en regeländring genomföras i 3 § 4 stycket i förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m. så att kommunerna ges rätt till ersättning för personer som anhöriginvandrat upp till sex år efter det att anknytningspersonen fått en kommunplacering. Utredningen om nyanländas arbetsmarknadsetablering (SOU 2008:58) föreslog en sådan ändring och redovisar en beräkning av vad en sådan regeländring skulle kosta. Vi anvisar med hänvisning till detta i vår motion för utgiftsområde 13,

2011/12:A362, 30 miljoner kronor i detta avseende. Därför bör regeringen återkomma med förslag på ändring av 3 § 4 stycket i förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m. i enlighet med det ovan anförda. Detta bör riksdagen begära.

5.5 Rehabilitering som en del av introduktionen

Många av dem som kommer till Sverige som asylsökande har flytt från sina hemländer undan krig, fängelse och tortyr samt politisk, etnisk och religiös förföljelse. Många av dem behöver kvalificerad psykosocial och psykiatrisk vård. De brister som i dag finns vad gäller dessa människors möjlighet till nödvändig rehabilitering sätter upp allvarliga hinder för det fortsatta livet i Sverige.

Att få en noggrann bedömning av tortyr- och traumaskador är viktigt för att den som drabbats av övergrepp ska få upprättelse. En riktig diagnostik och dokumentation kan vara avgörande för att asylskälen ska bli korrekt bedömda. Det kan också ha stor betydelse för personer som fått uppehållstillstånd, men som på grund av tortyr- och traumaskador har svårt för att delta i allmänna introduktionsinsatser som språkstudier och praktik. Många traumatiserade flyktingar behöver individuellt anpassade introduktionsinsatser och professionell behandling för att på sikt ha en chans till integration i det nya samhället.

Det är av avgörande vikt att kunskapen om tortyr- och traumaskador kommer de personalgrupper till del som står för det direkta bemötandet av flyktingar som söker vård. Därför bör regeringen ge Socialstyrelsen i uppdrag att sprida den kunskap som finns i fråga om tortyr- och traumaskador till primärvård, socialtjänst, barnavård och psykiatri. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Vidare bör rehabilitering vara en självklar del i rätten till vård. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5.6 Förbättrad sfi

För att få till stånd den höjning av kvaliteten på flyktingmottagandet som är nödvändig måste avsevärda satsningar göras när det gäller undervisningen i Svenska för invandrare (sfi). För att detta ska kunna ske behövs en tydligare individualisering och fler undervisningstimmar per vecka. Sfi ska kunna läsas i kombination med praktik, arbetslivsorientering, validering, annan utbildning eller förvärvsarbete.

Vänsterpartiet är skarpt kritiskt till regeringens syn på sfi. Vi menar att den bygger på osanna antaganden om att sfi-studerande bara ”sitter av tiden” för att kunna bli försörjda och på bristande jämförbar statistik kommuner emellan. Varken treårsbegränsningen eller sfi-bonusen tar hänsyn till de olika förkunskaper människor som kommer hit har. Tidningen Riksdag & Departement skriver i nr 22/2011 följande:

Fel! Okänt namn på

Sfi-bonus blev ingen succé. För ett år sedan infördes lagen om den nya bonusen inom Svenska för invandrare (SFI). Bonusen på max 12 000 kr ges till invandrare som inom ett år klarat av sina studier. Tanken är att invandrare ska sporras till att snabbare lära sig svenska. Men så har inte skett. Flera representanter för kommuner som Riksdag & Departement talat med bekräftar att de farhågor de såg redan före lagens införande be-sannats – att det är studievana invandrare som tagit del av bonusen, per-soner som skulle ha klarat av studierna lika bra utan bonusen.

Endast en mindre del av de anvisade pengarna för sfi-bonus har betalats ut. Vänsterpartiet slopar regeringens sfi-bonus.

Den enskilde studerande lastas helt för den otillräckliga kvaliteten på undervisningen. Vi menar att regeringens förslag bygger in ökade klyftor som sedan följer människor in i arbetslivet.

Vänsterpartiet vill i stället kvalitetssäkra sfi-utbildningen, bl.a. när det gäl-ler tillgången till varvad praktik och validering, fler lärarledda timmar och välutbildade sfi-lärare. Vi vill också särskilt utveckla sfi med yrkesinriktning.

Vidare vill vi komma till rätta med den bristande kontinuiteten både för den undervisande läraren, för gruppen och den enskilde. Den löpande intag-ningen är en faktor, en annan är att den studerande tvingas göra avbrott i studierna för att ta ett jobb, även under kort begränsad tid för att inte gå miste om sin försörjning. Detta skapar en motsägelsefullhet då individen å ena sidan ställs inför behovet att snabbt komma ut i arbetslivet och å andra sidan av behovet att skaffa sig fullgoda kunskaper i svenska för att klara arbetslivet och samhällets alla krav.

Vi vill också se över den studieekonomiska situationen för de sfi-studerande. Eftersom studiestödet tagits bort tvingas många att välja bort svenskundervisning av ekonomiska skäl. Vi vill därför återinföra timersätt-ningen för sfi.

Dessutom är det nödvändigt att satsa på att stärka lärarkompetensen inom sfi. Det handlar dels om satsningar på vidareutbildning, dels om att ställa tydliga behörighetskrav. Nästan två tredjedelar av sfi-lärarna saknar i dag helt kunskaper i svenska som andraspråk, en stor andel saknar dessutom behörig-het i vuxenpedagogik. I den ordinarie skolan är kraven höga när det gäller undervisande lärares behörighet, men för sfi-lärarna är det i stället upp till arbetsgivaren att bedöma. Därför behövs en tydligare specifikation av lära-rnas behörighet. Vi vill också att det ska bli möjligt att utbilda sig till sfi -lärare som ett spår i lärarutbildningen eller som en egen utbildning. Det bör också finnas möjlighet för sfi-lärare att skaffa specialkompetens för att undervisa analfabeter.

En sådan inriktning av sfi bör gälla. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5.7 Mottagandet av ensamkommande barn

FN:s konvention om barnets rättigheter har mycket stor uppslutning över världen och är tänkt att fungera som ett kraftfullt verktyg i arbetet för barns rättigheter. Det är staten som har det yttersta ansvaret för att barns rättigheter

enligt barnkonventionen förverkligas. FN:s barnrättskommitté har riktat skarp kritik vad gäller Sveriges efterlevnad av konventionen. Ett viktigt område för kommitténs kritik avser behovet av att stärka just flyktingbarnens ställning. Det handlar bl.a. om att barns egna asylskäl ska ges större utrymme i asylutredningarna, att även s.k. gömda barn ska ha rätt till skolgång, om hanteringen av s.k. apatiska barn och om mottagandet av ensamkommande barn.

Barn som kommer ensamma behöver snabbt få ett säkert och tryggt boende i Sverige. Därför bör en särskild lagstiftning genomföras som gör alla kommuner skyldiga att ha beredskap för att ta emot ensamkommande barn. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

I handläggningen av ärenden som gäller ensamkommande barn har det förekommit problem med barn som blivit myndiga innan frågan om uppehållstillstånd slutligt avgjorts, och därför riskerar att tvingas bryta upp från det kommunala ungdomsboendet och i stället tvingas till anläggningsboende för vuxna eller till eget boende. Den som är 18 år gammal kan i praktiken ofta fortfarande vara i behov av visst stöd i sin livsföring, och det skulle vara mycket negativt för det ensamkommande barnets utveckling att utifrån en mekaniskt tillämpad 18-årsregel tvingas bryta upp från ungdomsboendet. Mottagandet av ensamkommande barn bör ske med en medvetenhet om vikten av att ett barn som blir myndigt innan ansökan om uppehållstillstånd slutgiltigt prövats inte bör flyttas från kommunalt ungdomsboende till ett anläggningsboende för vuxna eller till eget boende. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Vänsterpartiet menar att handläggningen av ärenden som rör ensamkommande barn behöver ses över. Exempelvis bör beslut angående dessa barn alltid fattas inom tre månader och beslut om avvisning med omedelbar verkställighet aldrig fattas när det rör sig om ensamkommande barn. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5.8 Konjunkturoberoende insatser riktade till nyanlända

För att kunna använda arbetsmarknadspolitiken till att förhindra att grupper som nyanlända ställs utanför, bör de fördelningspolitiska inslagen i arbetsmarknadspolitiken i detta avseende stärkas. Att nyanlända är en prioriterad grupp i arbetsmarknadspolitiska program är enligt vår mening inte tillräckligt. Regeringen bör därför överväga att samtidigt utforma särskilda konjunkturoberoende insatser riktade till nyanlända. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5.9 Nationell valideringssatsning

För att bättre ta till vara de erfarenheter och resurser som personer som invandrar har med sig till Sverige, behöver en satsning på att förbättra systemen för validering av både teoretiska och praktiska kunskaper göras och möjlig-

Fel! Okänt namn på

heter att komplettera tidigare kunskaper och erfarenheter förbättras. Vad gäller validering av utländsk högskoleutbildning har det sedan mitten av 1980-talet funnits en systematisk verksamhet för bedömning och erkännande av denna. Det finns också en väl utvecklad verksamhet för att högskolestudenter ska kunna tillgodoräkna sig utbildning som genomförts utomlands. I detta sammanhang bör också de senaste årens utveckling av validering av reell kompetens nämnas, som innebär en skyldighet för högskolorna att bedöma kunskaper och erfarenheter oavsett om de är formellt dokumenterade eller inte. Detta gäller oberoende av vilket land den reella kompetensen har förvärvats i.

Vänsterpartiet fick i vårbudgeten 2006 igenom en satsning på kompletterande utbildning och validering som den nuvarande regeringen har fortsatt. Däremot saknas ett samlat grepp om den validering som rör yrkeskunskaper, och hur detta hanteras ser mycket olika ut runt om i landet och inom olika branscher. Vänsterpartiet vill därför att Arbetsförmedlingen ska ha huvudansvaret för validering av utländska utbildningsmeriter och yrkeskunskaper för att skapa likvärdighet över landet och förstärkt tillgång och kvalitet generellt. Mot denna bakgrund bör regeringen återkomma med ett sådant nationellt valideringsuppdrag till Arbetsförmedlingen. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5.10 Utvecklat arbete med rekryteringsmässor

Endast ungefär en tredjedel av alla lediga tjänster anmäls till Arbetsförmedlingen. De flesta lediga jobb tillsätts i stället via kontakter i det egna nätverket. Det innebär att människor med mindre utbyggda kontaktnät har en begränsad tillgång till de lediga tjänster som ändå finns. Trots detta har regeringen avskaffat lagen om allmän platsanmälan. Vänsterpartiet menar att detta är principiellt problematiskt och att det riskerar att öka den etniska segregationen på arbetsmarknaden. Personer som invandrat har som regel betydligt färre informella kontaktnät i det svenska samhället. Med tanke på att utlandsfödda, i synnerhet personer födda utanför Europa, redan är överrepresenterade i arbetslöshetsstatistiken, är det helt oförsvarligt att genomföra reformer som riskerar att ytterligare försvåra för denna grupp att komma in på arbetsmarknaden. En effektiv matchning förutsätter en gemensam plats där lediga jobb utannonseras. Det underlättar att rätt kompetens utnyttjas på arbetsmarknaden, samt att geografisk och yrkesmässig rörlighet stärks.

Därför menar Vänsterpartiet att Arbetsförmedlingens arbetssätt bör förbättras så att det blir mer attraktivt att anmäla lediga jobb dit. En viktig del av detta handlar om att skapa möjligheter för kontakter mellan arbetssökande och arbetsgivare inom olika branscher. På flera håll i landet har Arbetsförmedlingen, ofta i samverkan med exempelvis länsstyrelsen, anordnat rekryteringsmässor eller liknande, med inriktning mot olika grupper av arbetssökande och mot olika branscher. Detta format har visat sig vara särskilt lyckosamt för att fånga upp unga och personer med utländsk bakgrund. Regeringen bör därför återkomma med ett uppdrag till Arbetsförmedlingen att systemati-

sera anordnandet av rekryteringsmässor över hela landet. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5.11 Obligatoriska kravprofiler vid rekrytering

För att skapa likvärdiga möjligheter till arbetsmarknadsinträde för nyanlända och personer med utländsk bakgrund i övrigt måste rekryteringsprocesserna rensas från diskriminering. För att inte godtyckligt utestänga arbetssökande med utländsk bakgrund måste befattningsbeskrivningar och annonser tydligt formulera de krav som ställs, de meriter som är nödvändiga och tillräckliga, samt de urvalsprinciper som kommer att användas genom rekryteringsprocessen. Det finns ett stort behov att vidareutveckla metoder för att bekämpa diskriminerande strukturer och beståndsdelar i fråga om rekrytering. Genom en överenskommelse mellan Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet har försök med s.k. avidentifierade ansökningshandlingar genomförts på en rad myndigheter. När erfarenheter från dessa försök hanteras är det viktigt att understryka att sådana åtgärder måste ses i relation till den diskriminering som sker under rekryteringsprocessen som helhet och att andra lämpliga metoder måste utvecklas för uppföljning senare i processen. Därför bör arbetsgivare åläggas att före rekrytering fastställa kravprofiler på de formella kvalifikationer som ställs för en anställning. Regeringen bör återkomma med förslag på hur en lagändring om sådana obligatoriska kravprofiler bör utformas. Detta bör riksdagen begära.

5.12 Likabehandlings/mångfaldsplaner mot diskriminering

Alla människor har rätt att söka arbete och arbeta utan att bli utsatta för diskriminering. Ökad etnisk mångfald på arbetsmarknaden är positivt för hela samhället. Det är arbetsgivaren och de fackliga organisationerna som har huvudansvaret för att motverka och förebygga diskriminering i arbetslivet.

Diskrimineringslagen ställer krav på att arbetsgivare ska främja lika rättigheter och möjligheter i arbetslivet oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning. Det finns också starka skäl för att arbetsgivare bör arbeta förebyggande för att förhindra diskriminering som har samband med könsidentitet eller könsuttryck, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Alla arbetsgivare med fler än tio anställda bör omfattas av skyldigheten att upprätta likabehandlings/mångfaldsplaner gällande samtliga diskrimineringsgrunder. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Fel! Okänt namn

5.13 Flerspråkighet och tvärkulturell kompetens merit vid anställning

Det är nödvändigt att varje människa dagligen möter världen som den faktiskt ser ut. Detta kräver tvärkulturell kompetens hos utbildningssamordnare och arbetsgivare. Den som talar fler språk än majoritetsspråket har också stor fördel av detta i sitt arbete och det blir allt viktigare för företag och myndigheter att ha flerspråkiga anställda. Därför bör styrkt tvärkulturell kompetens, liksom flerspråkighet, räknas som merit vid alla offentliga anställningar. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5.14 Stöd till riksorganisationer

Det statsbidrag som går till organisationer bildade på etnisk grund är inte anpassat till det faktum att de ökat stort både i antal organisationer och i antal medlemmar. För att garantera riksförbundens fortlevnad och verksamhet och för att dessa ska fortsätta att utgöra en nödvändig part i ett ömsesidigt utformande av integrationspolitiken, behöver riksförbunden ges ökade resurser. Vänsterpartiet föreslår därför ökade medel i vår motion för utgiftsområde 13, 2011/12:A362.

Stockholm den 5 oktober 2011

Christina Höj Larsen (V)

Ulla Andersson (V)

Rossana Dinamarca (V)

Jacob Johnson (V)

Josefin Brink (V)

Wiwi-Anne Johansson (V)